

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2021. január 28. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1.

Add meg a meghatározásnak megfelelő szót!

A három szó **utolsó két betűje** megegyezik. Segítségként megadtuk a szavak első betűjét.

Egy vonalra egy betűt kell írni.

a) Ha ezt felveszed, nem biztos, hogy megismernek:	á _ _ _ _
b) Egy terv meghiúsulása:	k _ _ _ _
c) Egy óra hatvanad része:	p _ _ _

a	
b	
c	

2.

Minden sorban található egy, a jelentésében a többitől lényegesen eltérő mondás.

Karikázd be a számát!

a)	1. elnehezedik a szíve	2. liftezik a gyomra	3. lógó orral távozik	4. letört, mint a bili füle
b)	1. mentőövet dob valakinek	2. a hátára vesz valakit	3. a hóna alá nyúl	4. elcsavarja a fejét

a	
b	
c	
d	

Melyik szópár illik a megadott szólásba? Karikázd be a megfelelő szópár betűjelét!

c) nem ver

- A) A juhász – karóval
- B) A lovász – ostorral
- C) Isten – bottal
- D) Az ördög – villámmal

d) A döglött a is megrugdossa.

- A) gólyát – béka
- B) sast – szöcske
- C) tyúkot – kakas
- D) oroszlánt – szamár

3. Olvasd el a versrészleteket, és oldd meg a feladatokat!

A)

Most még fehér a világ,
ablakon a jégvirág.
De nemsokára kapnak zöldet,
azzal festik be a Földet.

B)

Alszik alatta a rét meg az erdő,
könnyű a dunna, pihepuha felhő,
alszik a föld és a földben a búza,
hótakaróját magára húzza.

C)

Puhán csapongó hópihék,
száguldozó csöpp csillagok,
ti fedjete be engemet –
szánkómmal újra itt vagyok!

a) Melyik versrészlethez illik leginkább az *Eljő a tavasz* cím?

A versrészlet betűjele:

b) Írj ki egy megszemélyesítést a B) versrészletből! Válaszod legalább egy igéből, egy névelőből és egy főnévből álljon!

.....

c) Milyen költői eszköz a *csöpp csillagok*? Karikázd be a megfelelő választ!

alliteráció ismétlés megszemélyesítés metafora

d) Melyik versrészlethez melyik rímfajta tartozik? Mind a három versrészlet betűjelét írd a táblázat megfelelő sorába!

Rímfajta	Versrészlet betűjele
páros rím	
félrím	

4. Írj a táblázat középső oszlopába olyan szót vagy szóalakat, amelynek jelentése megegyezik az adott sor másik két oszlopában megadott kifejezés értelmével!

a)	Püfölöm.		Földbe ásott mély gödör.
b)	Ruhaszélt visszahajt és levarr.		Rögzítésre szolgáló, hegyes kis tárgy.
c)	Határvonal.		A levegő érzékelhető mozgása.

a	
b	
c	
d	

a	
b	
c	

5. Olvasd el a mozi házirendjét, és oldd meg a feladatot!

a	
b	
c	
d	
e	

A mozi házirendje

1. A mozijegy lefoglalásával a mozilátogató elfogadja a házirendben foglaltakat.
2. Kortól, foglalkozástól és minden egyéb tényezőtől függetlenül minden mozilátogató köteles jegyet váltani.
3. A mozitermekbe személyenként csak egy csomag vihető be, amelynek mérete nem haladhatja meg a 25 cm x 25 cm x 40 cm-es méretet. Az ennél nagyobb csomagokat a ruhatárban kell elhelyezni.
4. A mozitermekben szigorúan tilos képet vagy hangot rögzíteni. A mozitermekben a filmek képének és hangjának bárminemű rögzítése feljelentést von maga után.
5. A mozi területére csak a mozi büféjében vagy kávézójában vásárolt élelmiszerek vihetők be. Máshol vásárolt élelmiszer, ital nem hozható be.
6. A büfé vagy a kávézó termékeivel kapcsolatos probléma esetén a film végéig lehet panaszt tenni a személyzetnél. Későbbi panaszt nem fogadunk el!
7. Személyes jegyvásárlás esetén legkésőbb a filmkezdés előtt 1 órával a jegy árát visszatérítjük.
8. Az előadás előtt a nézők ellenőrizték az ülések tisztaságát, és probléma esetén azonnal szóljanak a személyzetnek. A bejelentés elmulasztása esetén a ruházatban keletkezett kárt nem térítjük meg.
9. A szabályokat megszegő mozilátogatót a személyzet kivezetheti a teremből.

Az alábbiakban a mozival kapcsolatos helyzeteket olvashatsz.

A szabályzat alapján válaszold meg a szituációhoz kapcsolódó kérdést a megfelelő betűjel beírásával!

Lehetséges válaszok:

- A) Igen, mert a szabályzat lehetővé teszi ezt.
- B) Igen, mert a szabályzat megköveteli ezt.
- C) Nem, mert a szabályzat nem teszi lehetővé ezt.
- D) Nem tudható, mert kizárólag a szabályzat alapján nem dönthető el.
- a) János új öltönyében ült be megnézni egy filmet. Hazafelé menet észrevette, hogy nadrágjára a moziüléstről egy rágó tapadt. Az öltöny szövete megsérült, amikor a rágót eltávolította, ezért másnap levélben kért kártérítést a mozitól. Számíthat-e kárpótlásra?

Betűjel:

- b) Zsuzsi és barátnői a film kezdete után fényképet készítettek magukról a moziteremben. Amikor a mozi személyzete észrevette ezt, távozásra szólították föl őket. Megtehet-e ezt a mozi személyzete?

Betűjel:

- c) Albertnek úgy alakult a napja, hogy a korábban megvásárolt mozijegyével nem tudta megtekinteni a kívánt filmet. A film kezdete előtt egy órával szeretné átcserelni jegyét másik előadásra. Megteheti-e ezt?

Betűjel:

- d) Janka hároméves kisfiával együtt szeretne megtekinteni egy kedves rajfilmet a moziban. Úgy gondolja, hogy gyermeke az ölében fog ülni, ezért nem vásárolt neki jegyet. Bemehet-e jegy nélkül a hároméves gyermek?

Betűjel:

- e) Boldizsár szerette volna bevinni a nagybőgőjét a moziterembe, ám rászólt a teremőr, hogy helyezze el a ruhatárban a hangszert. Jogos volt-e a felszólítás?

Betűjel:

6. Melyik a helyes, melyik a helytelen?

Írj középre 1-est, ha csak a bal oldali; 2-est, ha csak a jobb oldali; 3-ast, ha mindkét alak helyes! Írj X-et, ha egyik alak sem helyes a sorban!

bal oldali		jobb oldali
kajla		tavaj
szives		hirdet
veszetség		ahoz
elkezdett kiabálni		megbeszélte volna
Oldd meg!		Fedd be!

a	
b	
c	
d	
e	

7. Olvasd el a szöveget, és válaszold meg a kérdéseket!

Lázár Ervin: A manógyár

Olyan, mintha álomban járna az ember. Az ég tündérszoknyakék.

– Na gyere – mondta Tupakka –, megmutatom.

Végimentünk egy rőzsekerítéssel szegett dombocskán, a kerítés mögött almafák és egy hatalmas fehérceeresnyefa. A fehérceeresnyefán volt egy sárgarigófészek. Fehérre meszelt, kétszárnyú léckapu nyílt a rőzsekerítésben. Tupakka kinyitotta. A téglával átabotában kirakott, foghíjas járdán megindultunk egy jó vaskos, sárgára festett falú ház felé. A vastag falba épített erős ajtó barátságosan hívogatott, de Tupakka továbbterelt a gazdasági udvarra. Innen lehetett egy falépcsőn fölmenni a padlásra. Akkor hát a padlásra lesz – gondoltam –, és kopogtam fölfelé Tupakka után.

Odafönn egy lelakatolt ajtó őrizte a vastag falú ház padlását, vele szemben az istálló tetőtere, dugig szénával. Vártam, hogy előhalássza buggyos nadrágja valamelyik rejtélyes zsebéből a tekintélyes lakatkulcsot. De nem, a szénapadlás felé terelt. **Átböcolléztünk** a süppedős szénatengeren. Az istálló homlokfalánál Tupakka szétkotorta a szénát.

Ott volt. Akkorka, mint egy gyalogszék, de amúgy igen tekintélyes. Fényes rézcsövek tekergöztek benne, izmos dugattyúk jártak föl-alá, kicsiny pörgettyű, színes propellerek forogtak rajta, sisegtek a hajtósíjak, láncáttételek, lendkerekek. Helyre kis masina volt.

– Na, ez az – mondta Tupakka. – Ez a manógyár.

Már éppen kezdtem értetlenül nézni, amikor csissz-csessz, nyiköri-nyekeri, kinyílt a gépezet végén egy ajtócska – olyanforma, mint a kakukkos óráé –, és tömött aktatáskával a hóna alatt kísétált rajta egy vigyori manócska.

– **Buff-buff. Huhu!** – mondta, és gyors léptekkel eltűnt egy rejtett szénaalagútban.

Azon tűnődtem, hogy most ez köszönt vagy ijesztgetett, amikor Tupakka újra megszólalt.

– Ez azért van, mert süt a nap.

– Mi van azért?

– Hogy vigyori.

– Mert ha nem süt?

– Akkor ajaj. Meg hajaj. Mert csendes esőben mélabús manócskák születnek, viharban mérgesek, szélben érdesek, zivatarban kotnyeletek, éjjel titokzatosak, holdvilágoson bölcsek, viharoson rosszmájúak, akkor meg, amikor a Rohadtsarok felől jön a rossz idő, rontó-bontók.

– És mi lesz velük?

– Mi lenne?! Szétszélednek a világban, odaszegődnek egy-egy emberhez, és vigyorgatnak, mélabúznak, mérgelnek, érdelnek, kotnyeleteznek, titokzálnak, bölcseznek, rosszmájúlnak, rontanak-bontanak. Minden embernek jut belőlük. Olyiknak nem is egy. Jaj annak, akinek három rontó-bontója van.

Ijedten tekergettem a nyakam.

– Nekem is van?

Tupakka göcögve nevetett.

– Éppen négy.

Gyorsan a hátam mögé néztem. Na, de oda aztán nézhettem. Mert tudtam, anélkül is, hogy Tupakka mondta volna, a manócskák, amint átmennek a szénaalagúton, láthatatlanok lesznek.

Forgott az agyam, mint a motolla. Jöttek sorra a mérgeim, a mélabúim, rontásaim-bontásaim. Hahó, de azért jókedvem is volt! S lehet, hogy bölcsen döntöttem néha-néha? Milyen manóim lehetnek?

a	
b	
c	
d	
e	

Na, sebj, gondoltam, megkérdezem Tupakkát. De akkor már se Tupakka, se manógyár. Egyedül álltam ott, térdig szénában. Visszakecmeregtem a lépcsőig, és kopp-kopp, lejttem. S odalenn a földön nagy tanácstalanságomban elénekelttem:

Ballabáre misszibán / acan kamurró allabána / aszisz szenajja obbali / papája és mamája
Olyan, mintha álomban járna az ember. Az ég tündérszoknyakék.

Neked vajon milyen manód van?

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

A mesélőnek semmilyen elképzelése sincs arról, miért vezeti őt Tupakka a padlásra.	IGAZ – HAMIS
A szövegben az <i>átböccölléztünk</i> szó valamilyen mozgásra, haladásra utal.	IGAZ – HAMIS
Tupakka megmondta, hogy a mesélőnek milyen manócskái vannak.	IGAZ – HAMIS

- b) Milyen helyeken kellett keresztülmennie Tupakkának és a mesélőnek, hogy megérkezzenek a manógyárhoz? Említs meg **négy olyan helyet**, ahol keresztülmentek!

.....

.....

- c) Az egyik manócska ezt mondja a szövegben: „*Buff-buff. Huhu!*” Húzd alá azt a mondatot, amely a **legpontosabban kifejezi** a beszélő viszonyulását a manócska megszólalásához!

A mesélő megijedt a manócska fölbukkanásától.

A mesélőt gondolkodásra készítették a történetek.

A mesélő elámult a történetek hatására.

- d) Milyen következtetést lehet levonni a vigyori manócska viselkedéséből **„legyártásának” körülményeire** vonatkozóan Tupakka szerint? Fogalmazd meg egy mondatban saját szavaiddal!

.....

- e) A történet alapján fejezd be a mondatot saját szavaiddal! Figyelj a megfogalmazásra!
A mesélő a történet végén elbizonytalanodik, mert

.....

.....

8.	<p>Olvasd el Zelk Zoltán: A tölgyfa születésnapja című művének szövegrészletét!</p> <p style="text-align: center;">Az erdő közepén állott az öreg tölgyfa. Ő volt az erdő legtiszteletreméltóbb lakója, ha a madaraknak kalapjuk lett volna, bizonyára megemelték volna, mielőtt rászállnak. Mert többet tudott ő a madarak életéről, mint maguk a rigók és a mátyásmadarak.</p> <p>Írd ki azt a szót a szövegből, amely megfelel az adott meghatározásnak!</p> <p>a) Az első magas hangrendű melléknév:</p> <p>b) Felsőfokú melléknév:</p> <p>c) Egy olyan szó, amelynek az alakját ezekre az elemekre lehet bontani: szótő + jel + rag:</p> <p>d) 4 szótagú, mély hangrendű szó:</p> <p>e) Zöngésség szerinti részleges hasonulást tartalmazó főnév:</p>	<table border="1"> <tbody> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> <tr><td>e</td><td></td></tr> </tbody> </table>	a		b		c		d		e	
a												
b												
c												
d												
e												
9.	<p>Válaszd el az alábbi szavakat valamennyi lehetséges helyen!</p> <p>A szótaghatárokat kötőjellel jelöld!</p> <p>a) megemelték:</p> <p>b) mielőtt:</p> <p>Az alábbi szavak közül melyik után áll a betűrendben a téma szó? Írd a pontsorra!</p> <p style="text-align: center;">tehet terel térül téved</p> <p>c) A kiválasztott szó:</p>	<table border="1"> <tbody> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> </tbody> </table>	a		b		c					
a												
b												
c												

10. Folytasd **8–10 mondattal** a történetet, amelyek első mondatait megadtuk!

- Ügyelj arra, hogy elbeszéléseid nyelvi és tartalmi szempontból **logikusan kapcsolódjon** a kezdőmondatokhoz!
- Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!**
- **Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.**
- **Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár.**

Örökös szélesend uralkodott a tengeren, csak néhány felhő árvalkodott az égen. A kapitány a hajóján azon töprengett, vajon hol laknak a szelek. Ekkor a fedélzetről megpillantott egy csillogó szempárt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A feladatlapban nem jelölt források a javítási-értékelési útmutatóban szerepelnek.

